

naar vi tale om denne Sag. Man kan ikke blive mistænkt for, hvis man er en Modstander af denne Tanke, at være en Modstander af Agrarerne, eller for at man ved at tale mod en Bestemmelse som denne skulde ville gøre Agrarerne nogen Skade eller ikke ville tage Hensyn til deres Ønsker. Forholdet er nu det, at man i Folketinget har vedtaget en Bestemmelse i § 3, som gaar ud paa, at Ministeren skulde bemyndiges til at tillade, at der i hver enkelt Kreditforening oprettes en ny Afdeling, i hvilken der maa gives Laan indtil Halvdelen af Burderingssummen, at der for disse Laan skulde udstedes Kasseobligationer, endog saa med fremmed Tekst, og at deres fulde Paalydende skulde garanteres af Staten. Jeg skal tillade mig at gøre opmærksom paa, at der findes en ganske mærkelig Uoverensstemmelse mellem §§ 1 og 3, saaledes som de foreligger fra Folketingets Side. Efter § 1, Nr. 1, kan der kun gives ikke amortisable Laan indtil $\frac{1}{10}$ af Burderingssummen — der kan overhovedet ikke gives mere. Efter § 3 kunne Laan gives indtil Halvdelen eller 50 pCt. af Burderingssummen, „helt eller delvis som afdragsfri“, altsaa ogsaa helt som afdragsfri, og der fremkommer saaledes den Mærkelighed, at medens Kreditforeningerne kun ville give de afdragsfri Laan indtil $\frac{1}{10}$ af Burderingssummen, ville de — efter Folketingets Mening — ikke have noget imod at give ikke amortisable Laan indtil Halvdelen af Burderingssummen, naar Staten garanterer for denne yderligere Tiendedel. Det er ganske karakteristisk, at et saadant Lovforslag overhovedet har kunnet passere, uden at man er bleven opmærksom paa en saa uhyre stor Mærkelighed.

Hvad nu denne Statsgaranti angaar — for at være nøjagtig vil jeg dog tilføje, at man foreløbig har indskrænket sig til at foreslaa den til et Beløb af 150 Mill. Kr. for samtlige Kreditforeninger — skal jeg tillade mig at udtale, at jeg er en bestemt Modstander af Tanken derom, jeg anser det for at være en farlig Ting for Staten at indlade sig paa at overtage saa store Kautionsforpligtelser, som der her er Spørgs- om. Det er jo ikke saaledes, at der ikke skulde løbes nogen Risiko for Staten ved en saadan Foranstaltning, og man kan ikke paaberaabe sig, at Kreditforeningerne have levet saa godt i mange Aar, at de ikke have lidt noget Tab af nogen Betydning, hvoraf man altsaa skulde kunne slutte, at der ikke vilde være nogen Fare for Staten ved at indlade sig med Kreditforeningerne som Garant for dem. Man kan ikke drage den Slutning allerede af den Grund, at de allerfleste Kredit-

foreninger, navnlig de, der her er Spørgs- maal om, ere opstaaede paa den Tid, der var Begyndelsen til en Guldbalder her i Landet. Loven om Oprettelse af Kreditforeninger er fra 1850, altsaa fra en Tid, da særlig Landejendommene vare i lav Værdi; men Aar efter Aar steg Værdien, og man kunde derfor være sikker paa, at det saa at sige var umuligt, at man kunde komme til at tage fejl, naar man bevilgede et Laan i en Landejendom. Værdien af de Ejendomme, der havde Laan i Kreditforeningerne, steg stadig. Naturligvis steg ogsaa Laanene, efterhaanden som der kom ny Ejendomme til, men alle de ældre Laan vare saadanne, at der ikke kan være Spørgsmaal om, at man skulde have taget fejl ved Burderingen. Der kan altsaa ikke siges at ligge noget Bevis for, at Kreditforeningernes Indretning i det Hele er fæstet i den Omstændighed, at der ikke er lidt noget nævneværdigt Tab paa de Laan, der ere stiftede i Kreditforeningerne i hele den lange, opadgaende Aarrække, der fortsatte sig til henimod 80erne og vel ikke kan siges at være begyndt at vende om, førend noget ind i 80erne. Hvis det havde været anderledes, hvis Kreditforeningerne havde begyndt deres Virksomhed i en Periode, hvor Kriserne vare de højeste, f. Eks. i 70erne, og vi derefter havde haft en stærk Nedgang og langvarige daarlige Tider, saa kan det nok være, at man havde faaet et andet Syn paa det Spørgsmaal, om der er nogen Risiko for Staten ved den Sag. Naa, jeg vil haabe, at der ikke bliver Spørgsmaal om nogen Fare for Kreditforeningerne med deres solidariske Ansvar; men det er i alt Fald ubevist, at der ikke skulde være nogen Fare, og Statskassen bør ikke indlade sig paa en saa stor Manøvre, med mindre det med Sikkerhed kan siges, at den ikke vil komme til at lide noget Tab derved. Dertil kommer, at efter min Mening vil en Statsgaranti for samtlige Kreditforeninger i Virkeligheden svække Statens Kredit, ikke i Indlandet, men i Udlandet, den Kredit, som skal paataldes i vanskelige Tider. Man vil sige dertil, at det kan heller ikke bevises, og man vil maaske kunne sige, at man kan paaberaabe sig forskellige finansielle Autoriteter for, at der ikke er Grund til en saadan Frygt. Ja, det kan være, at det er saaledes, men noget Bevis kan der ikke føres derfor, og for dem, der kunne have en Mening om den Slags Forhold, er det ikke nok, at det ikke kan bevises, at der er en Fare, men man maa kunne bevise, at der ingen Fare er for, at Staten skulde indlade sig derpaa. Jeg tror, at det ikke gaar an at udjætte den danske Stat for, at den i Til-